

บทประพันธ์เพลงดุซมิญนิพนธ์ : สายลมในมิติสุนทรียญาณ¹

Music Composition : The Aesthetic Dimension of The Wavy Wind

ศุภชัย สุริยอุท²

ศ.ดร.วีรชาติ เปรมานนท์³

บทคัดย่อ

บทประพันธ์เพลงดุซมิญนิพนธ์สายลม⁴ ในมิติ สุนทรียญาณ⁶ เป็นผลงานการประพันธ์ที่พัฒนาวิธีการที่ได้รับแรงบันดาลใจจากภาพวาดชุดสายลมในมิติสุนทรียญาณ โดยนำสุนทรียศาสตร์และบทกวีมาสร้างงานประพันธ์เพลงบทประพันธ์ ได้ใช้ดนตรีอีสานร่วมกับดนตรีตะวันตกและบรรเลงโดยวงออร์เคสตรา (Orchestra) ประกอบด้วย 3 ท่อน ความยาวรวมทั้งสิ้นประมาณ 30 นาที

การประพันธ์เพลงสายลมในมิติสุนทรียญาณคือ กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างดนตรีภาพวาดและบทกวี โดยใช้สุนทรียศาสตร์และองค์ประกอบศิลปะร่วมกันบทประพันธ์นี้แสดงให้เห็นการผสมผสานและการจัดสีเสียงของดนตรีแบบไบโทนาลิตี (Bitonality) การใช้โมดผสมกับบันไดเสียง เพนทาโทนิค และใช้การประสานเสียงในแบบผสมผสาน

องค์ประกอบที่ใช้ในการประพันธ์คือการดำเนิน โมหิฟ และการใช้คอร์ดตามโครงสร้างกลุ่ม โมหิฟ การใช้คอร์ดเรียงคู่ 4 และ 5 ใช้โพลีโฟนี (Polyphony) การเลียนและการซ้ำทำนอง การขยาย (Augmentation) และย่อส่วนจังหวะ (Diminution) การใช้จังหวะขัด (Syncopation) การซ้อนแนวทำนอง (Stratification) การกระชั้นทำนอง (Compression) การพัฒนาทำนองย่อย (Fragmentation) การแปรทำนอง (Motivic Development) การสร้างแนวทำนองรอง (Counter melody) โน้ตเสียงค้าง (Pedal Point) การสร้างขั้นคู่เพอค์เฟคขนาน (Parallel Perfect Interval) เป็นต้น

¹ บทความนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก "ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช (THE 90th ANNIVERSARY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY FUND (Ratchadaphiseksomphot Endowment Fund))

² นักศึกษาปริญญาเอก ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ ศ.ดร.วีรชาติ เปรมานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴ สายลม หมายถึง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเกิดจากสาเหตุความกดอากาศที่แตกต่างกันระหว่างความกดอากาศสูงและความกดอากาศต่ำ

⁵ มิติเสียง หมายถึง เสียงดนตรีที่มีระยะห่างที่ใกล้เคียง-ไกล ความเข้ม ความดัง-เบา ความสั้น-ยาว ความหนาแน่น ความเบาบาง ความกังวาลของเสียงที่เกิดขึ้น

⁶ สุนทรียญาณ หมายถึง เป็นการผสมผสานแนวคิดระหว่างสุนทรียศาสตร์ตะวันออกกับสุนทรียศาสตร์ตะวันตก โดยการนำดนตรีอีสานผสมผสานดนตรีตะวันตกเพื่อสร้างสรรค์ให้เป็นบทประพันธ์เพลง

บทประพันธ์เพลงดุซมิญนิพนธ์สายลมในมิติสุนทรีญาณ เป็นดนตรีร่วมสมัยที่ผสมผสานระหว่างดนตรีตะวันออก และดนตรีตะวันตก รวมทั้งยังได้อิทธิพลจากภาพวาดและดนตรีพื้นบ้าน สร้างความสอดคล้องกัน ในมิติของจินตนาการที่นำมาประยุกต์ร่วมกัน

คำสำคัญ: สายลม มิติ สุนทรีญาณ

Abstract

The Aesthetic Dimension of the Wavy Wind is the music composition to develop strategies, inspired by the paintings in the series of the Aesthetic Dimension of the Wavy Wind, as the principle concepts of the aesthetics and poetry for creating music composition. The music implied by Eastern of Thailand music and Western music. Having been performed by the symphony orchestra divided to be 3 movements, within the duration of 30 minutes.

The inspiration of this composition is a collaboration process between music, painting and poetry in the basic elements get together as well as the wavy wind in the aesthetic contemplation dimension. In addition, the compositional demonstrated the tone color of musical sounds of the twentieth century in Bitonality, using pentatonic scale and it's combination harmony.

The elements of the composition conducted the notes of the motif, chord and the significant-note chords using quartal-quintal chord. Moreover, the elements used in the composition were the music texture using heterophony, polyphony. The technique used in the composition were sequence, imitation, melodic repetition, ostinato, augmentation, diminution, stratification, compression, motivic development, melodic variation, pedal point, parallel perfect interval, countermelody, chromatic, structural line, and syncopation.

The Aesthetic Dimension of the Wavy Wind is a combination of the Eastern musical approach and the Western music. As a matter of fact, the music consisted of the dimension of imagination that can be applied simultaneously.

Keywords: Aesthetic, Dimension, Wavy wind

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ในอดีตดนตรีมีพัฒนาการต่อเนื่องหลายยุคหลายสมัย แต่ละยุคสมัยก็มีเอกลักษณ์สาระเชิงสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) แนวความคิดดังกล่าวจะมีกิจกรรมสามประการของเพลโตกล่าวคือ ความดี ความจริง และความงามเป็นพื้นฐานที่ปรากฏในสุนทรียะวิธีการสร้างสรรค์ผลงานของผู้ประพันธ์ในบรรดาศิลปะแขนงต่างๆ ซึ่งจะปรากฏเป็นคุณค่าเชิงความงาม ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกนึกคิด อารมณ์จิตใจ สติปัญญาของมนุษย์ในเชิงสุนทรียภาพของมนุษย์ในสังคมนั้นที่บ่งชี้ถึงความเจริญรุ่งเรืองเชิงสติปัญญาของชนชาติ เฉกเช่นผู้มีวัฒนธรรมอย่างมั่งคั่ง

ดนตรีมีมิติที่เชื่อมโยงในบริบทของสังคมและศาสตร์สาขาต่างๆ เช่น ปรัชญา ทศนศิลป์ วรรณกรรมและอื่นๆ อีกมาก ซึ่งสองทางให้แก่นกัน ดนตรีสร้างขึ้นบนพื้นฐานมิติพื้นที่และเวลา (Time and Space) เพื่อก่อให้เกิดเนื้อหาสาระเชิงคุณค่าทางดนตรีในด้านสติปัญญาและอารมณ์ ค่านิยม อุดมคติ รสนิยม ปรัชญา และอื่นๆ อีกมาก ในอดีตการสร้างสรรคผลงานศิลปะข้ามศาสตร์เป็นชั้นเชิงพหุลักษณะ พลังทางปัญญาที่ได้รับอิทธิพลจากภาพวาด เช่น Modest Mussorgsky (1839-1882) ประพันธ์เพลง *Picture At An Exhibition* ได้รับแรงบันดาลใจจากการเดินชมนิทรรศการภาพวาด และ เดอบุสซี (1862-1918) ประพันธ์เพลง *La Mer* ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากภาพวาดชาวญี่ปุ่น Kanagawa วาดโดย Katsushika Hokusai (1760-1849) เป็นต้น

ดนตรีอีสานเป็นดนตรีพื้นเมือง เป็นศิลปวัฒนธรรมที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง นับจากอดีตถึงปัจจุบันกลุ่มชนสังคมภาคอีสาน ดนตรีภาคอีสานจะมีเครื่องดนตรีประเภท เครื่องดีด สี ดี และเป่า ได้แก่ พิณ ไหซอง ซออีสาน โปงกลาง กลองหาง แคนและโหวด ซึ่งเครื่องดนตรีที่กล่าวจะมีการนำมาผสมวางอยู่ในรูปแบบลักษณะต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะโอกาสที่ใช้ในงาน สำหรับการแสดง แต่สำหรับการวิจัยนี้จะให้ความสำคัญแก่แคน ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า ถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของชาวอีสาน ความพิเศษของแคนจะให้อารมณ์ที่หลากหลาย ทั้งสนุกสนาน และ โศกเศร้าเสียใจ แคนสามารถที่จะบรรเลงเดี่ยวและใช้บรรเลงประกอบการขับร้อง เช่น หมอลำ ผู้วิจัยมีความสนใจในเอกลักษณ์เสียงแคนเทคนิคของเสียงโน้ตที่ค้างลากยาว อีกทั้งยังสามารถบรรเลงทำนองในลายต่างๆ อย่างมีเอกลักษณ์ในลายต่างๆ เช่น ลายสุดสะแนน ลายลมพัดไฟ ลายน้อย ลายใหญ่ ลายโปงกลางและอื่นๆ อีกมากมาย

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากภาพวาดและบทกวีเป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นเพื่อสร้างจินตนาการนำไปสู่การประพันธ์เพลงคุณนิพนธ์ สายลมในมิติสุนทรียญาณ โดยผู้ประพันธ์จะให้ความสำคัญสำหรับการประพันธ์เพลงในมิติทางเสียงที่ประกอบขึ้นด้วย

องค์ความรู้ทางด้านดนตรี อันได้แก่ ปรัชญา แนวคิดจังหวะ ความดัง-เบา ทำนอง เสียงประสาน ลีลาเสียง เนื้อดนตรี คีตลักษณ์และอื่นๆ ซึ่งนักประพันธ์เพลงแต่ละคนต่างล้วนมีเทคนิคการประพันธ์ ที่มี ลักษณะแตกต่างกัน ในอดีตนักประพันธ์เพลงหลายท่านได้รับแรงบันดาลใจจากดนตรีพื้นบ้าน นำมาสร้างสรรค์เป็นบทประพันธ์เพลงในหลากหลายรูปแบบ ผลงานวิจัยการสร้างสรรค์บทนี้ นำลักษณะพิเศษของดนตรีอีสาน อันได้แก่เทคนิคการเล่นแคนที่มีเสียงโน้ตลากยาวเรียก “โดรน” (Drone) ซึ่งเปรียบเสมือน โน้ตพื้นต้นของฮาร์โมนิก (Harmonic Series) มาเป็นแนวคิดหลักของ บทประพันธ์ เพื่อใช้บรรเลง โดยวงออร์เคสตรา

นอกจากนั้น งานวิจัยสร้างสรรค์นี้ยังผสานผสานแนวดนตรีตะวันออกและดนตรีตะวันตก ในมิติอื่นๆ ที่ผสมผสานและแนวคิดของดนตรีศตวรรษที่ 20 และ 21 ไว้อย่างกลมกลืน

2. วัตถุประสงค์ของการประพันธ์เพลง

1. สร้างสรรค์ผลงานประพันธ์ที่ผสมผสานแนวคิด เทคนิคและวิธีการ ระหว่างดนตรี ตะวันตกและตะวันออก
2. เป็นผลงานประพันธ์ร่วมสมัย ที่นำเสนอแนวคิดใหม่ ด้านการเรียบเรียงเสียงและการจัด มิติเสียงวงออร์เคสตราตามแนวสุนทรียศาสตร์ระหว่าง จิตรกรรม บทกวีและดนตรี
3. เป็นงานวิจัยสร้างสรรค์ ที่นำเสนอขบวนการและวิธีการสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง ในแนวใหม่ที่แตกต่างจากที่มีปรากฏอยู่

3. ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตการศึกษาสำหรับบทประพันธ์เพลง *สายลมในมิติสุนทรียญาณ* เป็นการทำงาน ร่วมกันระหว่างดนตรีตะวันออก ดนตรีตะวันตก บทกวี ภาพวาด ในประเด็นการใช้องค์ประกอบศิลป์ ร่วมกันอย่างมีเอกลักษณ์

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. งานสร้างสรรค์บทประพันธ์ที่ผสมผสานแนวคิด เทคนิคและวิธีการ ระหว่างดนตรี ตะวันตกและตะวันออก
2. ผลงานบทประพันธ์ร่วมสมัย ที่นำเสนอแบบแผนและแนวคิดใหม่ การเรียบเรียงเสียง และจัดมิติเสียงวงออร์เคสตรา สอดคล้องกับสุนทรียศาสตร์ระหว่าง จิตรกรรม บทกวีและดนตรี
3. เพื่อได้รับงานวิจัยสร้างสรรค์ ที่มีรูปแบบและการนำเสนอแนวใหม่

5. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาวิจัยเนื้อหาทางวรรณกรรม ทฤษฎีดนตรี ปรัชญาแนวศิลปะการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยระหว่างจิตรกรรม บทกวีและดนตรีร่วมสมัย
2. สร้างงานจิตรกรรมนามธรรม สองมิติ⁷
3. ออกแบบสังคีตลักษณะบทเพลง และกำหนดขอบเขตและโครงสร้างของบทประพันธ์ขึ้นตามแนวคิดดนตรีอีสานในปรัชญาดนตรีตะวันออก
4. สร้างทำนอง จังหวะหลัก จังหวะรอง เสียงประสานต่างแนวคิดและรูปแบบที่ค้นพบใหม่
5. กำหนดรูปแบบการจัดสีตันของวงออร์เคสตรา
6. ปรับแต่งบทประพันธ์ เพื่อพัฒนาบทประพันธ์มีความสมบูรณ์แบบ
7. สรุปลงและข้อเสนอแนะ
8. นำออกแสดงโดยวงออร์เคสตราและเผยแพร่ในรูปแบบอื่นตามที่กำหนดโดยหลักสูตร
9. จัดพิมพ์ในรูปแบบวิทยานิพนธ์

6. แนวคิดการประพันธ์

นำแรงบันดาลใจจากสายลม ภาพวาด กวีและดนตรี โดยใช้องค์ประกอบศิลปะร่วมกัน และใช้จินตนาการเพื่อเสริมสร้างให้บทประพันธ์น่าสนใจ โดยการนำดนตรีตะวันออกผสมผสานกับดนตรีตะวันตก พัฒนาเป็นผลงานประพันธ์เพลงร่วมสมัยที่นำเสนอแนวคิด การเรียบเรียงเสียงและการจัดมิติเสียงสำหรับวงออร์เคสตรา

7. ขอบเขตของการประพันธ์

เป็นบทประพันธ์เพลงที่เกิดจากการผสมผสานแนวคิดระหว่างดนตรีตะวันออก และดนตรีตะวันตก แบ่งออกเป็น 3 ท่อนดังนี้ 1) ท่อนสายลมหนาวกับสายพิรุณแห่งสวรรค์ 2) ท่อนสายลมสดับจับขาน โอบกอดปลูฟผู้ทรนง 3) ท่อนสายลมระเริงกว้างค์สุนทริยญาณมนุษยโลก

8. วิธีการประพันธ์เพลง

บทประพันธ์แบ่งออกเป็น 3 ท่อน ตามกรอบที่เกิดจากแรงบันดาลใจในงานแต่ละชิ้น โดยกำหนดให้แต่ละท่อนมีความโดดเด่นเฉพาะตนตามรูปแบบของ

1. สังคีตลักษณะ (Form) ซึ่งมีโครงสร้างแบบอิสระ (Sectional free form)
2. จังหวะ (Rhythm) ใช้รูปแบบจังหวะที่หลากหลาย (Polyrhythm)

⁷ (Abstract art) เป็นศิลปะนามธรรม งานศิลปะที่ทั้งรูปแบบจริงทั้งหมด คุณค่าและสุนทริยรสขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางเส้น สี รูปร่าง พื้นผิวและการจัดองค์ประกอบ

3. แนวทำนอง (Melody) กำหนดให้สัมพันธ์กับภาพวาดตามความเหมาะสมของแต่ละตอน
4. เสียงประสาน (Harmony) กำหนดใช้รูปแบบเสียงประสานในหลากหลายบันไดเสียง (Polyphony)
5. เนื้อดนตรี (Texture) ใช้ดนตรีลีลาดนตรีแปรแนว (Heterophony) ดนตรีประสานแนว (Homophonic) และดนตรีหลากหลายแนว (Polyphony)
6. เครื่องดนตรี (Instruments) กำหนดใช้เครื่องดนตรีในวงออร์เคสตรา
7. ความดัง-เบา (Dynamics) กำหนดให้มีความหลากหลายเพื่อสร้างความสมดุลเสียง
8. อัตราความเร็ว (Tempo) กำหนดให้มีความสัมพันธ์และมีความเหมาะสมของแต่ละตอน สอดรับกัน

9. กระบวนการสร้างสรรค์งาน (Methodology) และเทคนิคที่ใช้สำหรับการประพันธ์

เพลง

ระเบียบวิธีวิจัยในงานนี้ได้รับอิทธิพลจากทำนองดนตรีพื้นบ้านส่วนการสร้างเสียงประสาน จะกำหนดลีลาเสียงที่ได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจจากภาพวาด ผู้วิจัยใช้เทคนิคสำหรับการประพันธ์ดังนี้ การกำหนดสังคีตลักษณ์ เนื้อดนตรี (Texture) ดนตรีหลากหลายแนว (Polyphony) มวลชั้นของแนวทำนอง (Stratification) เทคนิคดนตรีศตวรรษที่ยี่สิบ การกำหนดคอร์ดการใช้จังหวะไม่ปกติ ใช้เทคนิคการประพันธ์เพลงต่างๆ เช่น การใช้หัวลำดับทำนอง (Sequence) การเลียนทำนอง (Imitation) การซ้ำทำนอง (Melodic Repetition) การใช้แนวทำนองซ้ำขึ้นพื้น (Ostinato) การขยายส่วนจังหวะ (Augmentation) การย่อส่วนจังหวะ (Diminution) การซ้อนชั้นของแนวทำนอง การกระชั้นทำนอง (Compression) การพัฒนาแนวทำนองย่อย (Motivic Development) การแปรทำนอง (Melodic Variation) การเขียนโน้ตเสียงค้าง (Pedal Point) การสร้างชั้นคู่เพอร์เฟกต์ขนาน (Parallel Perfect Interval) การสร้างแนวทำนองรอง (Countermelody) การใช้บันไดเสียงโครมาติก (Chromatic) การใช้จังหวะขัด (Syncopation) เป็นต้น

10. อรรถาธิบาย

การอรรถาธิบายจะอธิบายพอสังเขป บทเพลงประพันธ์ตามแนวคิด ดังนี้

แนวคิดที่ 1 เป็นการถ่ายทอดลีลาดนตรีอีสานชั้นคู่ 4, 5, 8 เป็นชั้นคู่สำคัญในเสียงแคน อีสาน ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นองค์ประกอบสร้างทำนองในแต่ละแนว กลุ่มเสียงดังกล่าวเมื่อมองในแนวตั้ง จะพบคอร์ดหรือชั้นคู่เสียง เพอร์เฟกต์ ดิมินิชท์ และออกเมนเทด นอกจากนี้ยังสามารถสร้างเสียงแบบโครมาติก หรือคอร์ดลักษณะอื่นที่นำไปสู่การค้นสดในรูปแบบลายดนตรีอีสานประกอบกับจังหวะสั้นยาว ในแต่ละแนวเครื่องดนตรี

แนวคิดที่ 2 เป็นแนวคิดการสร้างทำนองหลากหลายโดยใช้เทคนิคต่างๆ ดังตัวอย่างนี้

ตัวอย่างที่ 1

Musical score for Example 1, measures 24-30. The score includes parts for Piccolo, Flute, Oboe, Clarinet, and Bassoon. It features complex polyrhythmic patterns with various dynamics like p, mf, and f.

จังหวะซ้อนกันหลายอย่าง (Polyrhythm Patterns) เป็นดนตรีที่มีเนื้อดนตรีหลายแนว
ให้ความสำคัญในแนวราบให้กับกลุ่มเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ

ตัวอย่างที่ 2

Musical score for Example 2, measures 172-178. The score includes parts for Piccolo, Flute, Oboe, Clarinet, and Bassoon. It illustrates imitative patterns where instruments play similar rhythmic figures in succession.

การเลียนทำนอง (Imitation) เป็นไปโต้เลียนกันระหว่างสองแนวขึ้นไป ในกลุ่มของเครื่องลมไม้

ตัวอย่างที่ 3

Musical score for Example 3, showing Violin I, Violin II, Viola, Violoncello, and Double Bass parts. The score features melodic repetition in the string group, with dynamic markings like *f* and *mf*.

การซ้ำทำนอง (Melodic Repetition) เป็นการซ้ำทำนองในกลุ่มของเครื่องสาย

ตัวอย่างที่ 4

Musical score for Example 4, showing Bassoon (Bsn.) parts. The score features pedal tones, with dynamic markings like *mp* and *p*.

การใช้โน้ตเสียงค้าง (Pedal Tone) เป็นโน้ตเสียงค้างหรือโน้ตที่เล่นซ้ำๆ ติดต่อกันในแนวเครื่องดนตรีบาซซูน

ตัวอย่างที่ 5

Musical score for Example 5, showing Oboe (Ob.), Clarinet (Cl.), Bassoon (Bsn.), and Double Bass parts. The score features chromatic scales in the woodwind group, with dynamic markings like *mf*, *f*, and *p*.

การใช้น้บ้ดเสียงโครมาติก (Chromatic Scale) ในกลุ่มเครื่องลมไม้ เช่น เครื่องดนตรี บาซซูน คลาริเน็ต และ โอโบ

ตัวอย่างที่ 6

A musical score for a string ensemble. The staves are labeled Vln. I, Vln. II, Vla., Vc., and Db. The music features syncopation, with notes and rests placed in unexpected positions relative to the underlying pulse. The Vln. I and Vln. II parts have long, flowing lines with some syncopated rhythms. The Vla., Vc., and Db parts provide a rhythmic accompaniment with syncopated patterns.

การใช้จังหวะซัด (Syncopation) เป็นบางโอกาสในแนวเครื่องดนตรี วิโอล่า เชลโลและดับเบิลเบส

ตัวอย่างที่ 7

A musical score for woodwinds. The staves are labeled Picc., Fl., Fl., Ob., Ob., Cl., Cl., and Bsn. The music features fragmentation, with short, repeated rhythmic motifs. The Picc. part has a melodic line with some syncopation. The Fl., Ob., Cl., and Bsn. parts have rhythmic patterns with many triplets and syncopation. The Bsn. part has a low, sustained line with some syncopation.

การพัฒนาโมทีฟย่อย (Fragmentation) โดยการนำทำนองย่อยบางส่วนจากทำนองหลักมาพัฒนา

แนวคิดที่ 3 การผสมผสานจังหวะ โดยมีการผสมผสานหลากหลายเช่น อัตราจังหวะ ธรรมดา (Simple Time) อัตราจังหวะผสม (Compound Time) อัตราจังหวะเชิงซ้อน และการใช้จังหวะในรูปแบบการซ้ำขึ้นพื้น (Ostinato) หรือจังหวะที่มีเสียงค้างลากยาว (Drone) ของแกนเป็นต้น

แนวคิดที่ 4 การจัดสีนเสียงในมิติลีลาต่างๆ ยกตัวอย่างดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 8

The musical score for Example 8 is a symphony orchestra arrangement. It features the following instruments and parts:

- Xyl. (Xylophone):** Plays a melodic line with triplets and sixteenth notes.
- Vib. (Vibraphone):** Provides a rhythmic accompaniment with dynamic markings of *mf* and *f*.
- Pno. (Piano):** Features a bass line with dynamic markings of *p* and *mp*.
- Hp. (Harp):** Plays chords with dynamic markings of *mf* and *f*.
- Vln. I & II (Violins):** Play melodic lines with triplets and sixteenth notes, with dynamic markings of *mf* and *f*.
- Vla. (Viola):** Plays a melodic line with dynamic markings of *mf* and *f*.
- Vc. (Violoncello):** Plays a melodic line with dynamic markings of *mf* and *f*.
- Db. (Double Bass):** Plays a melodic line with dynamic markings of *mf* and *f*.

โพลีโฟนี (Polyphony) เป็นดนตรีหลากหลายแนวเสียง โดยการคำนึงถึงความอิสระในการเคลื่อนที่
ในแนวนอน ซึ่งผู้ประพันธ์จินตนาการถึงสายลมที่มีการเคลื่อนที่อย่างอิสระในช่วงขณะหนึ่ง นั้น

ตัวอย่างที่ 9

สตราติฟิเคชัน (Stratification) เป็นดนตรีหลากหลายแนวเสียงที่จัดวางแนวเสียงให้ซ้อนเรียงกันหลายชั้น โดยการคำนึงถึงความอิสระในการเคลื่อนที่ในแนวราบซึ่งผู้ประพันธ์จินตนาการถึงช่วงชั้นสายลมที่มีการเคลื่อนที่อย่างอิสระในช่วงขณะหนึ่งนั้น

11. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วันที่ 20 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2557 คุณฉวีนิพนธ์สายลมในมิติสุนทรียญาณ ได้นำออกแสดงครั้งแรกทั้งหมด 3 ท่อน ที่ห้อง 111 อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และครั้งที่สองได้นำออกแสดงในท่อนที่ 1 ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2558 ที่อาคาร Siam Motor ห้องแสดงคอนเสิร์ต ดร.ถาวร พรประภา โดยวง Wind Symphony: The Spirit of Asean 2015 โดยมีนักแสดงดนตรีแสดงร่วมกันระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และ Showa University เป็นการร่วมมือกันระหว่าง Asean Studies Cluster and Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University

บทประพันธ์ได้รับแรงบันดาลใจจากสายลม วิธีการสร้างสรรค์ใช้หลักการทางสุนทรียศาสตร์ที่เป็นปรัชญาแขนงหนึ่งเพื่อตีความให้เกิดมุมมอง มิติเชิงคุณค่าแล้วนำคุณค่าที่ได้รับแรงบันดาลใจจากสายลมมากลั่นกรองจากสภาวะสุนทรียภาพของผู้ประพันธ์ กล่าวคือเป็นขั้นตอนการเชื่อมโยง

แรงบันดาลใจจากสายลมนำแรงบันดาลใจนั้นมาสร้างสรรค์เป็น ภาพวาด กวี เพื่อเก็บเป็นข้อมูลพื้นฐานในมิติสุนทรียภาพเชิงจินตนาการ แล้วจึงนำข้อมูลพื้นฐานนั้นไปสู่การประพันธ์ดนตรีในประเด็นของจังหวะ ความดัง-เบา ทำนอง เสียงประสาน ลีลาเสียง เนื้อดนตรี สังกีตลักษณ์ เป็นประการสำคัญและนับเป็นขั้นตอนสุดท้ายเป็นเหตุผลหลักในการทำงานวิจัยครั้งนี้

คุณฉันทิพนธ์นี้นำวัตถุดิบเสียงดนตรีมาจากดนตรีอีสาน คือ เสียงแคน ซึ่งแคนจะมีเสียงประสานที่เป็นเอกลักษณ์ดังค้างลากยาวที่เรียกว่าเสียง โครนเป็นขั้นคู่ 4 และ 5 เป็นเสียงแนวตั้งและบทประพันธ์นี้ได้นำมาสร้างให้เป็นการทำนองในแนวนอน หลังจากนั้นจึงนำมาสร้างเป็นบันไดเสียงต่างๆ เช่น โมค ระบบกลุ่มเรียงเสียง เพนทาโทนิค เพื่อสร้างทำนอง เนื้อดนตรีในทิศทางแนวนอน ให้มีการเคลื่อนที่ไปในแนวราบลอกเลียนดนตรีอีสานและจินตนาการ เชิงความรู้สึกถึงสายลมจากความรู้สึกที่หลากหลาย ดนตรีจะมีลักษณะ โดดเด่นแบบดนตรีตะวันออกซึ่งดนตรีจะมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปเป็นตอนๆ จนสุดท้ายไม่หลงเหลืออะไรมีแค่ความว่างเปล่า ดนตรีจะเบาบางสู่สถานะเงียบสงบพร้อมเสียง เสียงแบบระงังซึ่งเป็นความหมายแฝงเชิงพุทธปรัชญาสถานะความสงบและคุณค่าความงามจากสายลมในจินตนาการของบทประพันธ์คือความว่างเปล่าจากการ เกิดขึ้นแล้วสูญสลายที่ไม่คงที่ไม่เที่ยงแท้ถาวรการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ดับไป จูกราวกับสายลม

ดนตรีในบทประพันธ์นี้ได้ผสมผสานเรื่ององค์ประกอบของดนตรีในรูปแบบต่างๆ เช่น สังกีตลักษณ์แบ่งเป็นตอน การกำหนดเนื้อดนตรีให้มีหลากหลาย แบบแปรทำนอง ในเชิงลักษณะดนตรีตะวันออกที่เน้นในแนวนอนให้เดินทำนองสอดประสานแบบสอดประสาน ดนตรีซ้อนชั้นทำนอง เป็นเทคนิคดนตรีศตวรรษที่ยี่สิบและการกำหนดคอร์ดและใช้จังหวะผสมผสาน

12. รูปแบบการจัดวง

รูปแบบการจัดวงจัดอยู่ในรูปแบบพื้นฐานของวงออร์เคสตราประกอบด้วยเครื่องลมไม้ เช่น ปิกโคโล ฟลูต โอโบ คลาริเน็ต บาสซูน เครื่องลมทองเหลือง เช่น ฮอรั่น ทรัมเป็ต ทรอมโบน ทูบา เครื่องกระทบ เช่น ทิมปานี กลองใหญ่ สแนร์ ฉาบ แทม-แทม ทรัมโองเกิล แทมบูริน ระฆัง กล็อกเคนชปีล ไซโลโฟน ไวบราโฟน เปียโน และฮาร์ป เครื่องสายเช่น ไวโอลินหนึ่ง ไวโอลินสอง วิโอลา วิโอลาเชลโล และดับเบิลเบส

13. อภิปรายผล

คุณูปนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) สร้างสรรค์บทประพันธ์ขึ้นใหม่ 2) เป็นผลงานประพันธ์ร่วมสมัยที่นำเสนอหลักการเทคนิค และวิธีการสร้างสรรค์การประพันธ์เพลงดนตรีอีสานและดนตรีตะวันตก 3) เป็นผลงานที่มีความเชื่อมสัมพันธ์สัญญาณสุนทรียศาสตร์ระหว่างจิตรกรรมบทกวีและดนตรี 4) เพื่อเป็นการขยายผลการการประพันธ์ดนตรีและกระบวนการสร้างสรรค์ใน ประเด็นของจังหวะ ความดัง-เบา ทำนอง เสียงประสาน สีสันเสียง เนื้อดนตรี สังกัดลักษณะเป็น ประการสำคัญ

จากวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นบทประพันธ์ที่ผู้ประพันธ์ได้สร้างขึ้นใหม่ โดยนำหลักการเทคนิคต่างๆ ของดนตรีตะวันตกมาผสมผสานกับดนตรีอีสานซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากสายลมที่เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเกิดจากความกดอากาศที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีกระแสลมในการเคลื่อนที่กระแสลมและท่วงทำนองดนตรีที่เกิดขึ้นแล้วต่างก็ดับสลายไป สอดคล้องกับสภาวะของจิตใจมนุษย์ สอดคล้องกับธรรมอารมณ์ของพุทธปรัชญา การเกิดขึ้นแล้วดับสูญสลายไปตามกฎไตรลักษณ์ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา จากหลักการดังกล่าวผู้ประพันธ์ถือว่าเป็นสังขธรรม เป็นสภาวะสุนทรียภาพและสุนทรียศาสตร์อันยิ่งใหญ่ที่เปิดโอกาส ให้ผู้ประพันธ์ได้ทดลองแนวความคิดเชิงการสร้างสรรค์ที่เป็นการผสมผสานระหว่างศิลปะแขนงต่างๆ ซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในข้อที่ 3.) เป็นการเชื่อมสัมพันธ์สัญญาณสุนทรียศาสตร์ระหว่าง จิตรกรรม กวี และดนตรี เพื่อให้ได้ดนตรีร่วมสมัยเกิดจากการผสมผสานระหว่างดนตรีอีสานและดนตรีตะวันตก

ผลการวิจัยพบว่า จากแรงบันดาลใจที่ได้จากสายลมคือสภาวะของความงามที่เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติได้ส่งผลให้ผู้วิจัยมีผลกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างเปี่ยมพลังและการตื่นรู้ ผู้วิจัยจึงได้นำคุณค่าดังกล่าวให้เป็นสุนทรียภาพเพื่อนำไป สู่ประเด็นทางสุนทรียศาสตร์ในการสร้างสรรค์ดนตรี นอกจากนี้งานวิจัยสร้างสรรค์นี้ได้เชื่อมแนวคิดวิธีการดังกล่าวไปสู่การสร้างสรรคจิตรกรรมสองมิติ ซึ่งให้ความสำคัญเรื่องการทับซ้อนสีที่เป็นแนวตั้งและแนวนอนจินตนาการถึงการเคลื่อนที่การเปลี่ยนแปลงตามทิศทางที่เกิดของกระแสลม ถูกตัดแปลงมาให้อยู่ในรูปแบบเส้นและสีภายใต้บรรยากาศโดยรวมเป็นการทับซ้อนมิติของสี เมื่อสีผสมผสานกันของแต่ละสีจะทำให้สีสันที่มีความกลมกล่อมและขัดแย้งแตกต่างออกไปตามความรู้สึกที่เกิดขึ้นอย่างมีมิติและความน่าสนใจขณะหนึ่งนั้น

และกวีคือสภาวะของจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยพลังสติปัญญาที่จะค้นหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้ได้แนวคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ซ้ำกวีจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้วิจัยเพราะสภาวะของกวีทำให้ผู้วิจัยเองค้นพบความงามเชิงศิลปะเชิงจินตนาการใหม่ๆ เสมอๆ ดังนั้นจากการวิจัยค้นพบว่า การสร้างสรรค์ดนตรีครั้งนี้ใช้วิธีการผสมผสานความรู้ระหว่างดนตรี จิตรกรรมและกวี เป็นสิ่งจำเป็นเป็นพื้นฐาน

สำหรับผู้วิจัยเองอย่างมาก โดยผู้วิจัยอาศัยศาสตร์ดังกล่าวในมิติของจินตนาการ เพื่อสร้างสรรค์บทประพันธ์ดนตรีสายลมในมิติสุนทรียญาณ

ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้สนใจทั้ง จิตรกรรม กวี และดนตรีมาตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำงานทั้งสามอย่างควบคู่มาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งตอนศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้เรียนรู้วิธีการสร้างสรรค์ระหว่างดนตรีและภาพวาดในวิชาสุนทรียศาสตร์และตัววิชาสุนทรียศาสตร์เองนับเป็นส่วนที่สำคัญสำหรับนักสร้างสรรค์ระดับสูง ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเองมีความมั่นใจว่าการทำงานดังกล่าวมีความเชื่อมสัมพันธ์ได้จากการปฏิบัติในชั้นเรียนได้จริงและยังคงทดลองสร้างสรรค์งานดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน

จากวิธีการประพันธ์เพลงดังกล่าวมีความสอดคล้องกับนักประพันธ์เพลงชาวไทย ประเด็นขององค์ความรู้การสร้างสรรค์ดนตรีตะวันออกคือ ศาสตราจารย์ ดร.วีระชาติ เปรมานนท์ กล่าวไว้ในรายงานผลการวิจัยดนตรีไทยแนวใหม่ช่วงปี พ.ศ. 2520-2530 ทุนวิจารย์รัชดาภิเษกสมโภชในประเด็นของโครงสร้างของทำนองเพลงส่วนใหญ่จะประกอบด้วยโน้ตสำคัญที่เป็นหลักประมาณ 5 เสียง เรียกว่าเสียงเพนทาโทนิค เมื่อนำมาบรรเลงเดี่ยวหรือเป็นวงแล้วดนตรีไทยนิยมเล่นทำนองหลักเดียวกันแต่ต่างทำนองแปร โดยเรียกวิธีการนี้เรียกว่า เฮเทโร โฟนี และการประสานเสียงดนตรีตะวันออก แต่งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ผสมผสานแนวคิดที่ได้จากงานจิตรกรรมซึ่งประเด็นหลักคือการทับซ้อนสีทำให้เกิดบรรยากาศของสีสันแบบร่วมสมัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักการดังกล่าวมาเชื่อมโยงผสมผสานกับการทับซ้อนเสียงในแนวทำนอง จึงนำมาสู่วิธีการใช้ในรูปแบบของดนตรีศตวรรษที่ยี่สิบและยี่สิบเอ็ด คือ ไบโทนาลิตี (Bitonality) การใช้โมดและผสมบันไดเสียงเพนทาโทนิคหรือบันไดเสียงต่างมากกว่าหนึ่งในเวลาเดียวกันและใช้รูปแบบการประสานเสียงมากกว่าหนึ่งตามหลักการประพันธ์ดนตรีประเด็นของจังหวะ ความดัง-เบา ทำนอง เสียงประสาน สีสันเสียง เนื้อดนตรี สังคีตลักษณ์เป็น ประการสำคัญ

บรรณานุกรม

- เจริญชัย ชนไฟโรจน์. แคนวง. มหาสารคราม: วิทยาลัยครูมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2515.
- _____. หมอลำ-หมอลำแคนคู่มือการเป่าแคนเบื้องต้นดนตรีพื้นบ้านอีสานแคนวงและโปงลางลายแคน หรือ บันไดเสียงของแคนในเคล็ดลับการสร้างสรรคทำนองลำ. มหาสารคราม: วิทยาลัยครูมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2518.
- รัฐฉินท์ รัวีฉัตรพงษ์. "เดี่ยวแคน ทางครูบัวทอง ผาจง." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2554.
- สนอง คลังพระศรี. "ระบบเสียงแคนและทฤษฎีการบรรเลงแคน." วิทยานิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554.
- ฉรงค์ฤทธิ์ ชรรมบุตร. *อรรถาธิบายและบทวิเคราะห์เพลงที่ประพันธ์โดยฉรงค์ฤทธิ์ ชรรมบุตร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- _____. *การประพันธ์เพลงร่วมสมัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- ฉัชชา พันธุ์เจริญ. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เกศกะรัต, 2552.
- วีรชาติ เปรมานนท์. *รายงานผลการวิจัยดนตรีไทยแนวใหม่ช่วงปี พ.ศ.2520-2530*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- _____. *ปรัชญาและเทคนิคการแต่งเพลงร่วมสมัยไทย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- Uno Everett, Yayoi. "Calligraphy and Music Gestures in the Late Works of Chou Wen-chung." Accessed October/December, 2007. <https://scholarblogs.emory.edu>